

LIETUVOS RESPUBLIKOS
PROBACIJOS ĮSTATYMO NR. XI-1860 PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2019 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. Lietuvos Respublikos probacijos įstatymo Nr. XI-1860 nauja redakcija
Pakeisti Lietuvos Respublikos probacijos įstatymą Nr. XI-1860 ir jį išdėstyti taip:

„LIETUVOS RESPUBLIKOS
PROBACIJOS
ĮSTATYMAS

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis įstatymas nustato probacijos tikslą ir principus, probacijos vykdymo tvarką ir sąlygas, asmenų, kuriems paskirta probacija, teisinę padėtį, probacijos vykdymo teisėtumo priežiūrą.

2. Šio įstatymo paskirtis – nustatyti tokią probacijos vykdymo tvarką ir sąlygas, kad asmuo, atlikęs probaciją savo gyvenimo tikslų siektų teisėtais būdais ir priemonėmis.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Individualus probuojamojo priežiūros planas** – dokumentas, kuriame nustatoma konkretaus probuojamojo priežiūros vykdymo tvarka, priemonės ir terminai.

2. **Kriminogeniniai veiksniai** – veiksniai, lėmę asmens nusikalstamą elgesį.

3. **Nepilnamečio probuojamojo atstovai pagal įstatymą** – vaiko tėvai, įtėviai, globėjai, rūpintojai ir kiti asmenys, kurie pagal įstatymą ar kitą teisės aktą privalo rūpintis vaiku, jį auklėti, globoti, jam atstovauti, ginti jo teises ir teisėtus interesus.

4. **Nusikalstamo elgesio rizikos vertinimas** – standartizuotas kaltinamojo ar nuteistojo nusikalstamo elgesio tikimybės ir galimybių ją sumažinti tyrimas.

5. **Probacija** – sąlyginė alternatyva paskirtai arešto ar laisvės atėmimo bausmei (bausmės ar jos dalies vykdymo atidėjimas ir lygtinis paleidimas iš pataisos įstaigų), kurios metu vykdoma probuojamojo priežiūra.

6. **Probacijos sąlygos** – teismo ir įstatymo probuojamajam nustatytų pareigų, draudimų, auklėjamojo ir baudžiamojo poveikio priemonių visuma.

7. **Probuojamasis** – asmuo, kuriam paskirta probacija.

8. **Probuojamojo elgesio kontrolė** – priemonių, kuriomis siekiama užtikrinti probuojamajam nustatytų probacijos sąlygų laikymąsi, visuma.

9. **Probuojamojo priežiūra** – tarpusavyje suderintų probuojamojo resocializacijos ir elgesio kontrolės priemonių visuma.

10. **Probuojamojo resocializacija** – priemonių, kuriomis skatinami probuojamojo gebėjimai gyventi nenusikalstant ir jo socialinė integracija, visuma.

11. **Probuotojas** – pataisos pareigūnas, vykdamas probaciją.

3 straipsnis. Probacijos vykdymą reglamentuojančių įstatymų taikymas

1. Probacija vykdoma pagal jos vykdymo metu galiojančius Lietuvos Respublikos įstatymus.

2. Probacijos vykdymą reglamentuojančių įstatymų kolizijos atveju taikoma probuojamajam palankesnė teisės norma.

3. Jeigu yra probacijos vykdymą reglamentuojančių įstatymų spragų, probaciją vykdančios institucijos, įstaigos ir pareigūnai privalo veikti pagal šiame įstatyme nustatytus probacijos vykdymo principus.

4. Jeigu Lietuvos Respublikos tarptautinė sutartis nustato kitokias taisykles, negu išdėstytosios šiame įstatyme, taikomos tarptautinės sutarties taisyklės.

4 straipsnis. Probacijos tikslas ir principai

1. Probacijos tikslas – užtikrinti veiksmingą probuojamųjų resocializaciją ir mažinti jų nusikalstamų veikų recidyvą.

2. Probacijos vykdymas grindžiamas šiais principais:

1) probuojamojo resocializacijos ir visuomenės saugumo pusiausvyros; tai yra probuojamojo priežiūra turi būti pagrįsta racionalia pusiausvyra tarp probuojamojo resocializacijos interesų ir visuomenės saugumo užtikrinimo poreikių;

2) probacijos priemonių individualizavimo; tai yra probuojamajam taikant priemones turi būti atsižvelgiama į probuojamojo asmenybę, elgesį probacijos vykdymo metu, rizikos vertinimo rezultatus ir kitas šio asmens resocializacijai svarbias aplinkybes;

3) pagarbos žmogaus teisėms, minimalios intervencijos ir proporcingumo; tai yra proporcingų ir veiksmingų priemonių taikymas probuojamajam pataisos procese neapribojant jo teisių ir laisvių, jei tai nėra pagrįsta ir būtina probacijos tikslui pasiekti;

4) bendradarbiavimo, subsidiarumo ir savanorystės skatinimo; tai yra į probacijos veiklą aktyviau įtraukiamos valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, organizacijos, patikimi savanoriai ir kuriami bendradarbiavimo ryšiai;

5) atkuriamojo teisingumo įgyvendinimo; tai yra probacijos vykdymo metu taikomos atkuriamojo pobūdžio priemonės, kuriomis užtikrinamas nukentėjusio asmens ir probuojamojo sutaikinimas ir tarpininkavimas siekiant atlyginti nusikalstama veika padarytą žalą.

3. Probacijos vykdymas taip pat grindžiamas Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekse nustatytais principais.

5 straipsnis. Probaciją vykdanči institucija

Probaciją vykdo probacijos tarnyba. Ši tarnyba turi ir kitų įstatymų nustatytų įgaliojimų.

II SKYRIUS

BENDRADARBIAVIMAS SU VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBIŲ INSTITUCIJOMIS, ĮSTAIGOMIS, ORGANIZACIJOMIS, KITAIS JURIDINIAIS ASMENIMIS, ASOCIACIJOMIS IR SAVANORIAIS

6 straipsnis. Institucinis bendradarbiavimas vykdanč probaciją

1. Probacijos tarnyba bendradarbiauja su valstybės ir savivaldybių institucijomis ir įstaigomis.

2. Policijos įstaigos vykdo probuojamųjų, kurių buvimo vieta nežinoma, paiešką.

3. Kalėjimų departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau – Kalėjimų departamentas), laisvės atėmimo vietų įstaigos ir probacijos tarnyba kartu vertina resocializacijos priemonių nuteistiesiems, atliekantiems arešto ir laisvės atėmimo bausmes, veiksmingumą.

4. Laisvės atėmimo vietų įstaigos, rengdamos nuteistuosius lygtinai paleisti iš pataisos įstaigų, savarankiškai ar kartu su probacijos tarnyba vykdo resocializacijos priemones, padedančias užtikrinti sėkmingą nuteistųjų resocializaciją, teikia probuotojams informaciją apie rengiamus lygtinai paleisti iš pataisos įstaigų nuteistuosius, jiems taikytas resocializacijos priemones, atliktą rizikos vertinimą ir kitą informaciją, Kalėjimų departamento nustatyta tvarka kartu su probacijos tarnyba rengia socialinio tyrimo išvadas dėl nuteistųjų, kuriuos rengiamasi lygtinai paleisti iš pataisos įstaigų.

5. Užimtumo tarnyba prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Užimtumo tarnyba) probuojamiesiems sudaro individualius užimtumo veiklos planus,

numato užimtumo rėmimo priemonės, sudarančias palankias probuojamųjų integracijos į darbo rinką sąlygas.

6. Sveikatos priežiūros įstaigos, kuriose probuojamieji vykdo pareigą – gydytis priklausomybės ligas, probacijos tarnybos prašymu teikia informaciją apie jos vykdymo eigą ir rezultatus.

7. Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ar jos įgaliotas teritorinis skyrius probacijos tarnybos prašymu teikia informaciją apie nepilnamečius probuojamuosius ir jų socialinę aplinką, apie probuojamųjų, turinčių nepilnamečių vaikų, tėvų pareigų atlikimą.

8. Savivaldybių institucijos sudaro sąlygas probuojamiesiems atlikti nemokamus darbus ir teikia informaciją probacijos tarnybai apie šių darbų eigą ir rezultatus.

7 straipsnis. Bendradarbiavimas su asociacijomis, religinėmis bendruomenėmis ir bendrijomis, savanoriais

1. Probacijos tarnyba, siekdama probacijos tikslo, sutarčių (susitarimų) pagrindu bendradarbiauja su asociacijomis, religinėmis bendruomenėmis ir bendrijomis, kitais juridiniais asmenimis ar jų padaliniais ir savanoriais, koordinuoja jų darbą su probuojamaisiais.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti asmenys pagal kompetenciją turi teisę vykdyti šio įstatymo 19, 20 ir 21 straipsniuose nustatytas ir kitas probuojamojo resocializacijos priemones.

3. Sutartyse (susitarimuose) nustatomos šios straipsnio 1 dalyje nurodytų asmenų teisės ir pareigos, vykdant probuojamųjų resocializaciją patirtų nuostolių kompensavimas, probacijos tarnybos įsipareigojimai ir kitos bendradarbiavimo sąlygos.

4. Sudarant sutartį (susitarimą) su savanoriu, turi būti atsižvelgiama į jo asmenines savybes, veiklos pobūdį ir galimybę daryti teigiamą įtaką probuojamajam. Savanoriais gali būti 18 metų sulaukę ir probacijos tarnybos pasitikėjimo verti asmenys.

5. Nuteistasis turi teisę pats pasirinkti savanorį, atsakingą už jo resocializaciją. Nuteistojo pasirinktas savanoris turi atitikti šio straipsnio 4 dalyje nustatytus reikalavimus.

6. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytiems asmenims gali būti kompensuojamos išlaidos, patirtos vykdant probaciją. Išlaidų kompensavimo tvarkos aprašą tvirtina ir maksimalų kompensuojamų išlaidų dydį nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.

III SKYRIUS

SOCIALINIO TYRIMO IŠVADŲ RENGIMAS. RIZIKOS VERTINIMAS

8 straipsnis. Socialinio tyrimo išvadų rengimo pagrindai

1. Probacijos tarnyba rengia socialinio tyrimo išvadą Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso nustatytais pagrindais.

2. Socialinio tyrimo išvados formą nustato Lietuvos Respublikos teisingumo ministras.

9 straipsnis. Socialinio tyrimo išvados turinys

1. Socialinio tyrimo išvadoje apibūdinama:

- 1) kaltinamasis (nuteistasis) ir jo socialinė aplinka;
- 2) rizikos vertinimo rezultatai ir kriminogeniniai veiksniai;
- 3) nuteistajam taikytos socialinės rehabilitacijos priemonės ir jų įgyvendinimo rezultatai, kai socialinio tyrimo išvada rengiama dėl asmens, teikiamo lygtinai paleisti iš pataisos įstaigos;

4) kiti reikšmingi duomenys;

5) motyvuota nuomonė dėl probacijos sąlygų kaltinamajam individualizavimo.

2. Socialinio tyrimo išvados rengimo metodines rekomendacijas tvirtina teisingumo ministras.

10 straipsnis. Rizikos vertinimas

1. Rizika vertinama rengiant socialinio tyrimo išvadą ar kitais būtiniais atvejais.

2. Rizikos vertinimo rezultatai gali būti naudojami sprendžiant dėl probacijos skyrimo tikslingumo, nustatant arba keičiant probacijos sąlygas ar sudarant arba keičiant individualų probuojamojo priežiūros planą ir kitais būtinais atvejais.

3. Rizika vertinama vadovaujantis Kalėjimų departamento direktoriaus aprobuotomis metodikomis ir programomis.

IV SKYRIUS

PROBACIJOS VYKDYMO PAGRINDAI. PROBUOJAMŲJŲ TEISINĖ PADĖTIS. PROBUOTOJŲ TEISĖS IR PAREIGOS

11 straipsnis. Probacijos vykdymo pagrindai

1. Probacijos vykdymo pagrindai yra:

1) įsiteisėjęs apkaltinamasis teismo nuosprendis, kuriuo nuteistajam paskirta arešto ar laisvės atėmimo bausmė ir jos vykdymas atidėtas, ir teisėjo patvarkymas vykdyti nuosprendį;

2) nuteistojo lygtinis paleidimas iš pataisos įstaigos.

2. Probacija pradedama vykdyti įsiteisėjusio teismo nuosprendžio ir patvarkymo vykdyti nuosprendį gavimo probacijos tarnyboje dieną, o kai nuteistasis lygtinai paleidžiamas iš pataisos įstaigos, – jo lygtinio paleidimo iš pataisos įstaigos dieną.

12 straipsnis. Probuojamųjų teisinė padėtis

1. Probuojamieji, kurie yra Lietuvos Respublikos piliečiai, turi visas Lietuvos Respublikos piliečiams Lietuvos Respublikos įstatymų, Europos Sąjungos teisės aktų ir tarptautinių sutarčių nustatytas teises, laisves ir pareigas su Lietuvos Respublikos įstatymuose, Europos Sąjungos teisės aktuose, tarptautinėse sutartyse, teismo nuosprendžiuose ar nutartyse nustatytais apribojimais.

2. Probuojamųjų, kurie yra užsieniečiai, teisinę padėtį nustato Lietuvos Respublikos įstatymai ir tarptautinės sutartys, reglamentuojančios šių asmenų teises, laisves ir pareigas jiems esant Lietuvos Respublikoje, taip pat teismo nuosprendžiai ar nutartys.

13 straipsnis. Probuojamųjų teisės

Probuojamieji turi teisę:

1) gauti žodinę ir rašytinę informaciją apie probacijos vykdymo tvarką ir sąlygas, savo teises ir pareigas. Šią informaciją probacijos tarnyba pateikia lietuvių kalba arba probuojamojo gimtąja kalba, arba ta kalba, kurią jis supranta;

2) kreiptis su pasiūlymais, prašymais (pareiškimais), petijomis ir skundais į probacijos vykdymo ar kitas valstybės ir savivaldybių institucijas, įstaigas ar pareigūnus, visuomenines ar tarptautines organizacijas, taip pat kitas institucijas, įstaigas ir organizacijas;

3) turėti atstovus pagal įstatymą, kai yra nepilnamečiai;

4) gauti asmeninę ir socialinę pagalbą.

14 straipsnis. Probuojamųjų bendrosios pareigos

Probuojamieji privalo:

1) atvykti į probacijos tarnybą per tris darbo dienas nuo teismo nuosprendžio, kuriuo paskirta probacija, įsiteisėjimo arba probuotojo šaukimo gavimo dienos;

2) vykdyti probacijos sąlygas ir individualiame probuojamojo priežiūros plane nustatytas priemonės, padedančias įvykdyti probacijos sąlygas, informuoti probuotoją apie jų vykdymą ir (ar) pateikti tai patvirtinančius dokumentus;

3) pranešti probuotojui apie savo gyvenamąją, darbo ar mokymosi vietą, išvykimą už gyvenamosios vietos miesto (rajono) ribų.

15 straipsnis. Lygtinai paleistų iš pataisos įstaigų nuteistųjų specialiosios pareigos

1. Lygtinai paleisti iš pataisos įstaigų nuteistieji privalo:

1) intensyvios priežiūros metu nustatytu laiku būti nustatytose vietose, taip pat laikytis intensyvios priežiūros vykdymo sąlygų, nustatytų šio įstatymo VI skyriuje, jeigu lygtinis paleidimas

iš pataisos įstaigos buvo taikytas pagal Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso 157 straipsnio 3 arba 4 dalį;

- 2) dalyvauti elgesio pataisos programose;
- 3) gydytis priklausomybės ligas, jei toks gydymas buvo pradėtas ir nebaigtas pataisos įstaigoje;
- 4) nesilankyti tam tikrose vietose;
- 5) nevartoti psichiką veikiančių medžiagų, jei nusikalstamą veiką, už kurią nuteistasis atlieka bausmę, padarė būdamas apsvaigęs nuo šių medžiagų;
- 6) nebendrauti su tam tikrais asmenimis ar asmenų grupėmis;
- 7) darbingo amžiaus probuojamieji, lygtinai paleisti iš pataisos įstaigų, privalo per penkiolika dienų nuo paleidimo įsidarbinti arba užsiregistruoti Užimtumo tarnyboje.

2. Lygtinai paleisto iš pataisos įstaigos nuteistojo buvimo vietą ir laiką intensyvios priežiūros metu, elgesio pataisos programas, kuriose tikslinga dalyvauti nuteistajam, vietas, kuriose negalima lankytis, ir asmenis, su kuriais negalima bendrauti, nustato probacijos tarnyba, atsižvelgdama į lygtinai paleisto iš pataisos įstaigos nuteistojo rizikos lygį, kriminogeninius veiksnius, nusikaltimo, už kurį vykdoma probacija, padarymo aplinkybes, elgesį, taikytas socialinės reabilitacijos priemonės ir jų įgyvendinimo rezultatus jam atliekant laisvės atėmimo bausmę pataisos įstaigoje.

3. Šio įstatymo 29 ir 30 straipsniuose nustatyta tvarka lygtinai paleistam iš pataisos įstaigos nuteistajam gali būti paskirtos ir kitos, šio straipsnio 1 dalyje nenurodytos, pareigos, auklėjamojo poveikio priemonės arba baudžiamojo poveikio priemonės, intensyvi priežiūra arba šio straipsnio 1 dalyje nurodytos pareigos gali būti pakeistos kitomis pareigomis, auklėjamojo poveikio priemonėmis arba baudžiamojo poveikio priemonėmis, intensyvia priežiūra.

16 straipsnis. Nepilnamečio probuojamojo atstovų pagal įstatymą teisės ir pareigos

1. Be kituose teisės aktuose numatytų teisių, nepilnamečio probuojamojo atstovai pagal įstatymą turi teisę:

- 1) gauti žodinę ar rašytinę informaciją apie probacijos vykdymo nepilnamečiam probuojamajam tvarką ir sąlygas, jo ir savo teises ir pareigas. Šią informaciją probacijos tarnyba pateikia lietuvių kalba arba nepilnamečio probuojamojo atstovo pagal įstatymą gimtąja kalba, arba ta kalba, kurią jis supranta;
- 2) gauti informaciją apie nepilnamečiam probuojamajam vykdomos probacijos eigą;
- 3) kreiptis su pasiūlymais, prašymais (pareiškimais), petijomis ir skundais į probacijos tarnybą ar kitas valstybės ir savivaldybių institucijas, įstaigas ar pareigūnus, visuomenines ar tarptautines organizacijas, taip pat kitas institucijas, įstaigas ir organizacijas;
- 4) dalyvauti nepilnamečio probuojamojo resocializacijoje.

2. Nepilnamečio probuojamojo atstovai pagal įstatymą privalo:

- 1) teikti probuotojui informaciją, būtiną nepilnamečio probuojamojo rizikos vertinimui atlikti;
- 2) atvykti į probacijos tarnybą kartu su nepilnamečiu probuojamuoju per tris darbo dienas nuo teismo nuosprendžio, kuriuo nepilnamečiam probuojamajam paskirta probacija, įsiteisėjimo ar probuotojo šaukimo gavimo;
- 3) rūpintis, kad nepilnametis probuojamasis vykdytų probacijos sąlygas ir dalyvautų probuojamojo resocializacijoje;
- 4) teikti informaciją probuotojui apie nepilnamečiam probuojamajam taikomų probacijos sąlygų vykdymą;
- 5) bendradarbiauti su probuotoju sprendžiant nepilnamečio probuojamojo resocializacijos klausimus.

17 straipsnis. Probuotojų teisės ir pareigos vykdant probaciją

1. Probuotojai turi teisę:

- 1) kviesti probuojamąjį ir nepilnamečio probuojamojo atstovus pagal įstatymą atvykti į probacijos tarnybą;
- 2) tikrinti, kaip probuojamasis vykdo probacijos sąlygas;

3) neatlygintinai gauti iš valstybės, savivaldybių ir kitų institucijų, įstaigų, organizacijų valstybės informacinių išteklių, žinybinių registrų duomenis ir dokumentus bei kitą informaciją, reikalingą socialinio tyrimo išvadai parengti ir (ar) teismo nuosprendžiui (nutarčiai) įvykdyti, arba susipažinti su šia informacija;

4) tvarkyti asmenų, dėl kurių rengiama socialinio tyrimo išvada, ir probuojamųjų asmens duomenis;

5) lankytis asmenų, dėl kurių rengiama socialinio tyrimo išvada, ir probuojamųjų gyvenamojoje vietoje;

6) sudaryti ir nutraukti sutartis su darbdaviais, pas kuriuos probuojamasis atlieka nemokamus darbus ar nemokamus auklėjamojo pobūdžio darbus, taip pat lankytis šių darbų atlikimo vietoje;

7) Kalėjimų departamento direktoriaus nustatyta tvarka probuojamųjų elgesio kontrolei naudoti elektroninio stebėjimo ir specialiąsias technines priemones.

2. Probuotojai privalo:

1) užtikrinti probuojamųjų priežiūros vykdymą;

2) teikti informaciją probuojamiesiems apie probacijos vykdymo tvarką ir sąlygas, jų teises ir pareigas;

3) užtikrinti informacijos apie kaltinamąjį ir probuojamąjį konfidencialumą;

4) atlikti kitas Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytas pareigas.

3. Nepilnamečio probuojamojo atstovai pagal įstatymą šaukiami atvykti į probacijos tarnybą kartu su nepilnamečiu probuojamuoju pradedant vykdyti nepilnamečio probuojamojo priežiūrą, sudarant jam individualų probuojamojo priežiūros planą, probuojamojo dienotvarkę, kai nepilnamečiam probuojamajam paskirta intensyvi priežiūra, nepilnamečiam probuojamajam nevykdant probacijos sąlygų ir individualiame probuojamojo priežiūros plane nustatytą nepilnamečio probuojamojo priežiūros priemonių.

4. Pradedant vykdyti priežiūrą, probuojamasis informuojamas apie jo teisinę padėtį ir probacijos sąlygų keitimo pagrindus, taip pat teises pasekmes už vengimą vykdyti probacijos sąlygas.

V SKYRIUS

PROBUOJAMOJO PRIEŽIŪROS PLANAVIMAS IR VYKDYMAS

18 straipsnis. Probuojamojo priežiūros planavimas

1. Probuotojas sudaro individualų probuojamojo priežiūros planą. Sudarant šį planą, turi dalyvauti probuojamasis, o kai planas sudaromas nepilnamečiam probuojamajam, – turi dalyvauti ir jo atstovas pagal įstatymą. Į plano sudarymą gali būti įtraukiamos suinteresuotos institucijos.

2. Individualus probuojamojo priežiūros planas sudaromas atsižvelgiant į šio įstatymo nustatytas ir teismo paskirtas probacijos sąlygas, probuojamojo rizikos lygį, kriminogeninius veiksnius. Nepilnamečiams probuojamiesiems individualus priežiūros planas sudaromas atsižvelgiant ir į jų socialinę brandą, asmenybės ugdymo poreikius. Lygtinai paleistiems iš pataisos įstaigų nuteistiesiems sudarant individualų priežiūros planą taip pat atsižvelgiama į jų elgesį atliekant laisvės atėmimo bausmę ir šios bausmės atlikimo metu jiems taikytas socialinės rehabilitacijos priemones ir jų įgyvendinimo rezultatus.

3. Individualiame probuojamojo priežiūros plane turi būti nustatyta:

1) probuojamojo resocializacijos ilgalaikiai tikslai, priemonės ir jų įgyvendinimo terminai;

2) priemonės, padėsiančios probuojamajam įvykdyti probacijos sąlygas, ir jų įgyvendinimo terminai;

3) probuojamojo elgesio kontrolės priemonės ir jų vykdymo intensyvumas;

4) valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, asociacijos, religinės bendruomenės ir bendrijos, kiti juridiniai asmenys, taip pat savanoriai, vykdančys probuojamojo resocializaciją;

5) nepilnamečio probuojamojo atstovų pagal įstatymą dalyvavimo vykdančią probaciją formas;

6) probuojamojo atsiskaitymo apie įvykdytas probacijos sąlygas periodiškumas;

7) kitos priemonės, kurių įgyvendinimas padėtų probuojamajam socialiai integruotis.

4. Individualus probuojamojo priežiūros planas lygtinai paleistiesiems iš pataisos įstaigų nuteistiesiems turi būti sudarytas iki jų lygtinio paleidimo iš pataisos įstaigų, o kitiems probuojamiesiems – ne vėliau kaip per dešimt darbo dienų nuo priežiūros vykdymo bylos pradžios dienos. Individualus probuojamojo priežiūros planas gali būti nesudaromas, kai probacijos terminas yra ne ilgesnis kaip du mėnesiai, o nepilnamečiams probuojamiesiems ir lygtinai paleistiesiems iš pataisos įstaigų nuteistiesiems – ne ilgesnis kaip vienas mėnuo. Kai planas nesudaromas, probuojamasis supažindinamas su probacijos vykdymo tvarka ir sąlygomis, jo teisėmis ir pareigomis ir vykdomos šio įstatymo 19 straipsnyje nustatytos trumpalaikės probuojamojo resocializacijos priemonės. Individualus probuojamojo priežiūros planas gali būti tikslinamas atsižvelgiant į šio straipsnio 2 dalyje nustatytas aplinkybes.

5. Probuojamasis su individualiu probuojamojo priežiūros planu, išskyrus šiame plane nustatytas elgesio kontrolės priemones, supažindinamas pasirašytinai. Su individualiu nepilnamečio probuojamojo priežiūros planu, išskyrus šiame plane nustatytas elgesio kontrolės priemones, pasirašytinai supažindinami ir nepilnamečio probuojamojo atstovai pagal įstatymą.

6. Individualaus probuojamojo priežiūros plano formą ir rengimo metodiką nustato teisingumo ministro tvirtinamas Probacijos vykdymo tvarkos aprašas.

19 straipsnis. Probuojamojo resocializacijos priemonės

Probuojamojo resocializacijos priemonės yra šios:

- 1) individualus ir grupinis darbas su probuojamuoju, kurio metu ugdomi probuojamojo gebėjimai gyventi nenusikalstant ir skatinama jo socialinė integracija;
- 2) probuojamojo dvasinių ir socialinių poreikių tenkinimo priemonės;
- 3) socialinė pagalba sprendžiant probuojamojo asmenines ir socialines problemas;
- 4) socialinių įgūdžių lavinimas ir pozityvaus užimtumo skatinimas;
- 5) elgesio pataisos programų įgyvendinimas;
- 6) individuali ar grupinė psichoterapija;
- 7) psichologinė pagalba;
- 8) atkuriamojo pobūdžio priemonės, kuriomis siekiama sutaikyti probuojamąjį ir nukentėjusįjį ir atlyginti nusikalstama veika padarytą žalą;
- 9) kitos priemonės, kurių įgyvendinimas padėtų probuojamajam socialiai integruotis.

20 straipsnis. Probuotojų socialinė pagalba probuojamiesiems

Probuotojai padeda probuojamiesiems spręsti asmenines ir socialines problemas:

- 1) konsultuoja ir tarpininkauja asmens ar kitų dokumentų tvarkymo, būsto paieškos klausimais;
- 2) nukreipia į socialinių paslaugų įstaigas, taip pat įstaigas, teikiančias paslaugas asmenims, sergantiems priklausomybės ligomis, informuoja apie socialines lengvatas iš laisvės atėmimo vietų paleistiesiems asmenims;
- 3) padeda įsidarbinti probuojamiesiems, inicijuoja susitikimus su galimais darbdaviais, informuoja apie Užimtumo tarnybos teikiamas paslaugas;
- 4) motyvuoja ir skatina probuojamuosius įgyti išsilavinimą;
- 5) motyvuoja ir skatina probuojamuosius dalyvauti elgesio pataisos programose;
- 6) teikia informaciją ir konsultuoja kitais probuojamųjų socialinės integracijos klausimais ir teikia kitą reikalingą asmeninę ar socialinę pagalbą.

21 straipsnis. Elgesio pataisos programų įgyvendinimas

1. Probuotojas, atsižvelgdamas į probuojamojo kriminogeninius veiksnius ir riziką, nustato individualias socialinės pagalbos kryptis ir įgyvendina Kalėjimų departamento direktoriaus aprobuotas elgesio pataisos programas.

2. Nepilnamečiams probuojamiesiems turi būti taikomos specialios elgesio pataisos programos, atitinkančios jų amžių, socialinę brandą, ugdymo poreikius.

22 straipsnis. Probuojamųjų elgesio kontrolė

1. Probuojamųjų elgesio kontrolę sudaro:

- 1) individualus prevencinis darbas;
- 2) probuojamiesiems nustatytų probacijos sąlygų vykdymo tikrinimas;
- 3) dokumentų ir informacijos, reikalingų probacijos sąlygų įvykdymui užtikrinti, rinkimas;
- 4) probuojamiesiems teismo paskirtos Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso

72¹ straipsnyje nustatytos baudžiamojo poveikio priemonės, 75 straipsnio 5 dalies 7, 8, 9 punktuose nustatytų pareigų, 87 straipsnio 2 dalies 1 punkte ir 3 dalies 4 ir 5 punktuose nustatytų pareigų ir draudimų, šio įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 4 ir 6 punktuose nustatytų pareigų ir intensyvios priežiūros vykdymo stebėjimas elektroninio stebėjimo priemonėmis;

5) probuojamiesiems teismo paskirtos Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 75 straipsnio 5 dalies 10 punkte nustatytos pareigos, taip pat šio įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 5 punkte ir 27 straipsnio 2 punkte nustatytos pareigos ir draudimo vykdymo tikrinimas specialiosiomis techninėmis priemonėmis;

6) kitos įstatymuose nustatytos priemonės.

2. Elektroninio stebėjimo ir specialiosiomis techninėmis priemonėmis galima stebėti ir tikrinti ir kitų, negu nurodyta šio straipsnio 1 dalies 4 ir 5 punktuose, probacijos sąlygų vykdymą, jeigu taip būtų užtikrinta efektyvesnė probuojamųjų elgesio kontrolė. Elektroninio stebėjimo ir specialiųjų techninių priemonių naudojimo tvarką ir sąlygas nustato Kalėjimų departamento direktorius.

3. Probuojamieji, kurių probacijos sąlygų vykdymas stebimas elektroninio stebėjimo priemonėmis, turi laikytis šio įstatymo 26 straipsnio 1, 4, 5 ir 6 punktuose nustatytų pareigų ir šio įstatymo 27 straipsnio 1 punkte nustatyto draudimo.

4. Probuotojo atsisakymas arba nesutikimas, kad jam pareigų ir draudimų vykdymas būtų kontroliuojamas elektroninio stebėjimo priemonėmis ir specialiosiomis techninėmis priemonėmis, taip pat tokių priemonių tyčinis sugadinimas prilyginamas vengimui vykdyti probacijos sąlygas.

23 straipsnis. Probuojamojo priežiūros vykdymo sustabdymas

Probacijos tarnybos direktoriaus ar jo įgalioto probuotojo sprendimu probuojamojo priežiūros vykdymas gali būti laikinai sustabdytas, kol probacijos vykdymo metu probuojamajam taikoma kardomoji priemonė – suėmimas. Šis laikas įskaitomas į probacijos laikotarpį, jeigu probuojamasis vėliau buvo išteisintas arba baudžiamoji byla ar ikiteisminis tyrimas jam buvo nutrauktas, arba kardomoji priemonė buvo pripažinta nepagrįsta (neteisėta).

24 straipsnis. Probuojamojo priežiūros vykdymo nutraukimas prieš terminą

1. Probacijos tarnybos teikimu apylinkės teismas gali prieš terminą nutraukti vykdomą probuojamojo priežiūrą, jam faktiškai atlikus ne mažiau kaip tris ketvirtadalius, o nepilnamečiam probuojamajam – du trečdalius probacijos termino, kai jo rizika ir elgesys probacijos vykdymo metu rodo, kad probacijos tikslai gali būti pasiekti be tolesnės probuojamojo priežiūros, jeigu probuojamasis nepažeidė probacijos sąlygų, nepadarė administracinių nusižengimų, nepadarė arba nėra įtariamas ar kaltinamas naujos nusikalstamos veikos padarymu.

2. Jeigu teismas nenutraukia probuojamojo priežiūros vykdymo prieš terminą, pakartotinis teikimas galimas ne anksčiau kaip po šešių mėnesių nuo teismo nutarties atsisakyti nutraukti prieš terminą probuojamojo priežiūros vykdymą priėmimo dienos.

VI SKYRIUS INTENSYVI PRIEŽIŪRA

25 straipsnis. Intensyvi priežiūra

1. Ne vėliau kaip per penkias darbo dienas nuo nuosprendžio, pagal kurį turi būti vykdoma probuojamojo intensyvi priežiūra, gavimo, o kai nuteistasis lygtinai paleidžiamas iš pataisos įstaigos taikant jam intensyvią priežiūrą, – lygtinio paleidimo iš pataisos įstaigos dieną probuojamajam uždedamas elektroninio stebėjimo įtaisas ir prireikus teismo ar probacijos tarnybos nustatytoje

nuteistojo buvimo vietoje sumontuojama įranga elektroniniam stebėjimui vykdyti, taip pat nuteistasis pasirašytinai supažindinamas su šio elektroninio stebėjimo įtaiso naudojimo instrukcija. Jei nuteistasis yra nepilnametis, su šia instrukcija pasirašytinai supažindinamas ir jo atstovas pagal įstatymą.

2. Intensyvios priežiūros metu elektroninio stebėjimo įtaisas nuo nuteistojo gali būti nuimamas šiais atvejais:

1) elektroninio stebėjimo įtaisas trukdo nuteistajam teikti asmens sveikatos priežiūros paslaugas;

2) esant būtinybei pakeisti jį kitu dėl dėvimo elektroninio stebėjimo įtaiso gedimo;

3) kai nuteistajam taikoma kardomoji priemonė – suėmimas.

3. Elektroninio stebėjimo įtaisas nuo nuteistojo nuimamas paskutinę intensyvios priežiūros vykdymo dieną.

4. Intensyvios priežiūros sąlygų laikymosi kontrolės taisyklės tvirtina Kalėjų departamento direktorius.

26 straipsnis. Probuojamojo, kuriam vykdoma intensyvi priežiūra, specialiosios pareigos

Probuojamasis, kuriam vykdoma intensyvi priežiūra, privalo:

1) dėvėti elektroninio stebėjimo įtaisą;

2) būti teismo nuosprendyje (nutartyje) ar probacijos tarnybos nustatytoje vietoje nustatytu laiku;

3) pranešti probuotojui apie bet kokį nustatytos intensyvios priežiūros tvarkos nesilaikymo atvejį;

4) pranešti probuotojui apie pastebėtą elektroninio stebėjimo įtaiso gedimą ar praradimą;

5) leisti probuotojui ar kitam asmeniui, vykančiam elektroninio stebėjimo įtaiso techninę priežiūrą, patikrinti probuojamojo dėvimą, taip pat jo buvimo vietoje sumontuotą elektroninio stebėjimo įtaisą;

6) grąžinti probuotojui ar kitam asmeniui, atliekančiam elektroninio stebėjimo įtaiso techninę priežiūrą, elektroninio stebėjimo įtaisą pasibaigus intensyviai priežiūrai.

27 straipsnis. Draudimai probuojamajam, kuriam paskirta intensyvi priežiūra

Probuojamajam, kuriam paskirta intensyvi priežiūra, draudžiama:

1) nusiimti, gadinti ar sunaikinti elektroninį stebėjimo įtaisą;

2) intensyvios priežiūros metu vartoti psichiką veikiančias medžiagas.

28 straipsnis. Intensyvios priežiūros vykdymo terminas

1. Intensyvi probuojamojo priežiūra vykdoma tris mėnesius, išskyrus probuojamuosius, kuriems arešto bausmės vykdymas atidėtas. Atsižvelgusi į probuojamojo rizikos lygį ir elgesį probacijos vykdymo metu, probacijos tarnyba gali pratęsti intensyvios probuojamojo priežiūros vykdymą tris mėnesiams, tačiau bendras vykdomos probuojamojo intensyvios priežiūros terminas negali būti ilgesnis už bausmės vykdymo atidėjimo ar likusios neatliktos bausmės laiką.

2. Probuojamiesiems, kuriems arešto bausmės vykdymas atidėtas, intensyvi priežiūra vykdoma visą bausmės vykdymo atidėjimo laiką.

VII SKYRIUS

PROBACIJOS SĄLYGŲ KEITIMAS. PROBACIJOS VYKDYMO IR VENGIMO VYKDYTI TEISINĖS PASEKMĖS. PROBACIJOS VYKDYMO PABAIGA

29 straipsnis. Probacijos sąlygų keitimas

1. Probacijos tarnyba gali kreiptis į teismą dėl probacijos sąlygų pakeitimo, jeigu kitos sąlygos darytų teigiamą įtaką probuojamojo elgesiui ir (ar) padėtų užtikrinti nukentėjusio asmens interesus arba jeigu probuojamasis dėl objektyvių priežasčių negali įvykdyti nustatytų probacijos sąlygų.

2. Probacijos tarnybos teikimu teismas gali pakeisti probuojamajam paskirtas auklėjamojo poveikio priemones, baudžiamojo poveikio priemones ir (ar) pareigas, taip pat šio įstatymo 15 straipsnyje nustatytas pareigas kitomis Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso IX skyriuje numatytomis baudžiamojo poveikio priemonėmis ir (ar) šio kodekso 75 straipsnio 5 ar 6 dalyje numatytomis pareigomis arba šio kodekso 82 straipsnyje numatytomis auklėjamojo poveikio priemonėmis.

30 straipsnis. Probacijos vykdymo ir vengimo vykdyti teisinės pasekmės

1. Probuojamasis, kuris probacijos laikotarpiu įvykdė auklėjamojo ar baudžiamojo poveikio priemones ir (ar) pareigas, laikėsi intensyvios priežiūros sąlygų, nepadarė šio straipsnio 2 dalies 2 ir 3 punktuose numatytų pažeidimų, dėl kurių buvo priimtas sprendimas panaikinti bausmės vykdymo atidėjimą ir vykdyti pagal nuosprendį paskirtą bausmę arba panaikinti lygtinį paleidimą iš pataisos įstaigos ir vykdyti likusią bausmės dalį, kai sueina bausmės vykdymo atidėjimo arba lygtinio paleidimo iš pataisos įstaigos terminas, laikomas atlikusiu bausmę.

2. Jeigu probuojamasis probacijos vykdymo laikotarpiu:

1) dėl pateisinamų priežasčių per teismo nustatytą laiką neįvykdo probacijos sąlygų, teismas probacijos tarnybos teikimu šį laiką gali pratęsti. Paskirtas ir pratęstas laikas negali būti ilgesnis už bausmės vykdymo atidėjimo ar likusios bausmės laiką;

2) vykdo probacijos sąlygas, tačiau padaro administracinių nusižengimų, už kuriuos jam taikytos administracinės nuobaudos ir (ar) administracinio poveikio priemonės, arba nevykdo kitų įstatymų nustatytų pareigų, teismas probacijos tarnybos teikimu gali jam papildomai paskirti Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso IX skyriuje numatytų baudžiamojo poveikio priemonių ir (ar) šio kodekso 75 straipsnio 5 ar 6 dalyje numatytų pareigų arba šio kodekso 82 straipsnyje numatytų auklėjamojo poveikio priemonių, ir (ar) šio kodekso 87 straipsnio 2, 3 ir 4 dalyse numatytų įpareigojimų ar draudimų arba priimti sprendimą panaikinti bausmės vykdymo atidėjimą ir vykdyti pagal nuosprendį paskirtą bausmę, arba panaikinti lygtinį paleidimą iš pataisos įstaigos ir vykdyti likusią bausmės dalį, kai pagrįstai manoma, kad probacijos tikslo nebus įmanoma pasiekti skirtingomis baudžiamojo poveikio priemonėmis ir (ar) pareigomis arba auklėjamojo poveikio priemonėmis;

3) be pateisinamų priežasčių nevykdo probacijos sąlygų arba ir po papildomų probacijos sąlygų paskyrimo jų nevykdo ar padaro administracinę nusižengimą, už kurį jam taikyta administracinė nuobauda ir (ar) administracinio poveikio priemonė, arba nevykdo kitų įstatymų nustatytų pareigų, teismas probacijos tarnybos teikimu priima sprendimą panaikinti bausmės vykdymo atidėjimą ir vykdyti pagal nuosprendį paskirtą bausmę arba panaikinti lygtinį paleidimą iš pataisos įstaigos ir vykdyti likusią bausmės dalį.

3. Probacijos tarnyba, nustačiusi šio straipsnio 2 dalies 2 ar 3 punkte nurodytus probuojamojo padarytus teisės pažeidimus ir (ar) probacijos sąlygų nevykdymo atvejus, teikimą teismui pateikia nedelsdama, bet ne vėliau kaip per vieną darbo dieną.

31 straipsnis. Probacijos vykdymo pabaiga

1. Probacijos vykdymas baigiamas bausmės vykdymo atidėjimo ar laisvės atėmimo bausmės paskutinę dieną, jeigu probuojamasis yra lygtinai paleistas iš pataisos įstaigos ir nėra pagrindų jį pasiųsti atlikti paskirtą laisvės atėmimo bausmę ar likusią laisvės atėmimo bausmės dalį.

2. Probacijos vykdymo nutraukimo pagrindai yra:

1) teismo nutartis nutraukti probuojamojo priežiūros vykdymą prieš terminą;
2) teismo nutartis vykdyti teismo paskirtą laisvės atėmimo bausmę ar likusią jos dalį;
3) teismo nutartis atleisti nuo bausmės atlikimo;
4) teismo nuosprendis (nutartis), kuriuo paskirta bausmė subendrinta su kita bausme probuojamajam padarius naują nusikalstamą veiką;

5) aukštesnės instancijos teismo sprendimas panaikinti nuosprendį (nutartį), kuriuo buvo paskirta probacija;

6) Lietuvos Respublikos Seimo priimtas amnestijos aktas;

7) Respublikos Prezidento dekretas suteikti probuojamajam malonę;

8) kiti įstatymų nustatyti pagrindai.

VIII SKYRIUS

PROBACIJOS VYKDYMO TEISĖTUMO PRIEŽIŪRA

32 straipsnis. Probacijos vykdymo teisėtumo priežiūra

Probacijos tarnybos ir probuotojų veiklos vykdant probaciją priežiūrą atlieka Lietuvos Respublikos teismai, prokurorai, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriai, Lygių galimybių kontrolierius, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos kontrolierius, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Kalėjimų departamentas ir kitos valstybės institucijos pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

33 straipsnis. Probacijos tarnybos ir probuotojų veiksmų ir sprendimų apskundimas

1. Probutojų veiksmai ir sprendimai skundžiami probacijos tarnybos direktoriui. Šis skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo skundo gavimo probacijos tarnyboje dienos, o kai dėl skundo atliekamas tarnybinis tyrimas, – per dešimt darbo dienų nuo tarnybinio tyrimo baigimo dienos.

2. Probacijos tarnybos direktoriaus veiksmai ir sprendimai gali būti skundžiami Kalėjimų departamento direktoriui, o veiksmai ir sprendimai, susiję su nuosprendžio ar nutarties vykdymo teisiniais santykiais, – apylinkės teismui Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso nustatyta tvarka. Kalėjimų departamento direktorius skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo skundo gavimo dienos, o kai dėl skundo atliekamas tarnybinis tyrimas, – per dešimt darbo dienų nuo tyrimo baigimo dienos.

3. Kalėjimų departamento direktoriaus veiksmai ir sprendimai gali būti skundžiami apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

4. Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka probacijos tarnybos ir probutojų veiksmai ir sprendimai gali būti skundžiami Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriams, Lygių galimybių kontrolieriui, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos kontrolieriui ir (ar) kitoms įgaliotoms valstybės institucijoms.“

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir taikymas

1. Šio įstatymo 1 straipsnis įsigalioja 2019 m. liepos 1 d.

2. Iki 2019 m. liepos 1 d. lygtinai paleistiems iš pataisos įstaigų nuteistiesiems probacija vykdoma pagal teismo nutartimi, kuria taikytas lygtinis paleidimas iš pataisos įstaigos, nustatytas probacijos sąlygas, o Lietuvos Respublikos probacijos įstatymo 15 straipsnio nuostatos netaikomos.

3. Iki 2019 m. liepos 1 d. pradėta vykdyti intensyvi probuojamojo priežiūra – probuojamojo buvimo vietos pagal nustatytą probuojamojo dienotvarkę kontrolė elektroninėmis stebėjimo priemonėmis po šio įstatymo 1 straipsnio įsigaliojimo tęsiama, kol bus pakeista kitomis probacijos sąlygomis ar jos vykdymas pasibaigs Probacijos įstatymo 28, 29 ar 30 straipsnyje nustatyta tvarka.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Dokumentų valdymo skyriaus
vyriausioji specialistė

M. Rutkauskienė
Monika Rutkauskienė
2019-07-07

Teisingumo ministerijos
Administracinės ir baudžiamosios
justicijos departamento direktorė

Simona Mesonienė
Simona Mesonienė
2018-01-08

gripas vadove

Teisingumo ministras
Elvinas Jankevičius

2019 01 08